

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. II. Demonstratur falsitas propositionum damnatarum ex doctrina S.
Pauli Apostoli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

potest, est argumentum infallibile, quod mollitiei malitia à rerum natura non dependet, sed à voluntate interditoris.]

15. Et cum num. 1969. afferat molliem, sodomiam, & bestialitatem esse peccata eiusdem speciei infimæ; ex hac, & ex præcedenti conclusione fit manifestum, esse sententiam Caramuelis, omnia hæc peccata contra naturam non esse intrinsece mala, sed solum esse mala exprohibitione Divina.

CAPVT II.

Demonstratur falsitas propositionum damnatarum ex doctrina S. Pauli. Apostoli.

ARTICVLVS I.

Duo argumenta proponuntur.

SVMMARIVM.

Apostolus ostendit multis argumentis malitiam luxurie dissonare rationi. num. 16.

Confirmatur expositione S. Thomæ. num. 17.

Quomodo intelligatur id dictum Apostoli, quod luxuria inquinat corpus? num. 18.

Quomodo id explicet S. Hieronymus? num. 19.

Et quomodo S. Ambrosius? num. 20. Explicatio Theophilacti in eadem sententiam. num. 12.

Idem confirmatur explicatione S. Bedæ. num. 22.

Quanta sit disparitas quoad hoc inter copulam licitam, & illicitam? num. 23. remissive.

Quomodo S. Athanasius intelligat

hanc iniquationem corporis ex luxuria? num. 24.

Quomodo acumenius intelligat Apostolum in eadem sententiam? num. 25.

Confirmatur multis testimonijs S. Thomæ. num. 26. & seqq.

Eiusdem sententia sunt duo insignes interpretes Pauli, Salmeron, & Iustinianus. num. 26. & 30.

Quam aliena sit à mente S. Pauli expositio Caramuelis. 32.

16. **I**vre merito damnatas esse, tamquam scandalosas, eas duas propositiones, pro comperto habeo: existimo enim eas adversari doctrinæ, quam tradit Apostolus cap. 6. Epistolæ 1. ad Corinth. Probatur promo. In præfato loco Apostolus ostendit malitiam fornicationis, & cuiuslibet actus luxuriosi, multis argumentis petitis, non à præcepto Domini, quod supponit, sed à varijs rationibus: sed implicat, quod malitia probetur argumentis petitis à ratione, & quod ea malitia non sit dissona rationi: ergo malitia fornicationis, & cuiusvis actus luxuriosi, est dissona rationi. Sed esse dissonam rationi est repugnare iuri naturali: ergo talis malitia repugnat iuri naturali.

17. Quæ ex præfatis propositionibus non est evidens? Maior constat ex contextu capitis, & ex ipsis rationibus, ad quas proponendas iam accedo. Et ideò S. Thomas in hunc locum dixit: *Improbat autem fornicationem quatuor rationibus.* San Tho. Minori nihil evidentius, maxime cum rationes Sacræ Scripturæ non sint mere probabilis, sed omnino irrefragabiles. Quando ergo ratio irrefragabilis probat malitiam actionis, quomodo potest ea malitia actionis, non esse dissona præfate rationi irrefragabili? Non enim componuntur hæc duo. & quod actio sit

fit consona rationi, & quod ratio irrefragabilis probet, illam actionem esse malam. Deinde consequentia legitime inferitur. Et subinde duæ aliæ propositiones sunt ex terminis notæ.

18. Probatur secundo ex illis verbis S. Pauli: *Fugite fornicationem: omne peccatum, quodcumque fecerit homo, extra corpus est; qui autem fornicatur, in corpus suum peccat.* Sed quomodo peccat in suum corpus, & in quo consistit hoc discrimen inter fornicationem, & cætera peccata, operæ pretium est intelligere. Et quidem sensus huius loci est, peccatum luxuriæ inquinare, & maculare corpus, & esse corporis specialem deformationem, & contumeliam; vt ex alijs locis Apostoli mox referendis constabit: quàm specialem corporis iniquationem non afferunt cætera peccata. Hanc autem iniquationem moralem certum est non provenire à sola Dei prohibitionem: ergo provenit ex eo, quod ea malitia sit specialiter dissona rationi, & quæ dedecet naturam rationalem, atque adedò iure naturæ verita.

S. Hieron. 19. S. Hieronymus tom. 3. in Epist. ad Amandum sic ait: *Cætera peccata forissecus sunt: quidquid enim egerimus, in alios agimus, fornicatio non solum conscientiam fornicantis, sed & corpus maculat.* Vbi non loquitur de macula Physica, sed de macula, quæ moraliter talis sit, vt indicant hæc verba immediate sequentia. *Ac secundum sententiam Domini: dum templum Christi facit esse corpus meretricis.* Quam esse maculam moralem, & indecentiam respectu naturæ rationalis, per se patet; & infra amplius explicabitur. Concitit sibi ipsi Hieronymus lib. 3. adversus Iovinianum sic differens: *Pudicitia Benemeretur de maioribus: Bene in primis de se, quàm à contumelia externi corporis vindicatur.* Est ergo

fornicatio contumelia naturæ rationali, atque adedò malitia, quæ illam dedecet, vt pote quæ rationi dissonat.

20. S. Ambrosius in hunc locum Epistolæ 1. ad Corinth. sive (vt mavult Bellarminus de Scripturis Ecclesiast.) Hilarius Diaconus, declarat, quomodo luxuriosus peccet in corpus suum, nempe quatenus corpus, quod subijci debebat animæ, subijcit animam, illamquæ redigit ad miserimam servitutem. Sic enim ait. *Quia cætera peccata, & si per corpus generantur, non tamen animam ita carnali concupiscentiâ faciunt obstrictam, & obnoxiam, quem admodum commisceri facit animam cum ipso corpore usus libidinis agens in opere carnalis fornicationis: quia in tantum agglutinatur anima corpori, vt in ipso momento nihil aliud cogitare homini liceat, aut intendere, quia ipsam mentem captivam subdit ipsa submerso, & absorbitio libidinis, & concupiscentiæ carnalis.* Ex sententia ergo S. Ambrosij constat, quomodo scortator peccet in corpus suum; quod non oritur ex eo, quod sit præceptum, sed ex eo, quod sit indecens naturæ rationali, dissonetque rationi, quod corpus ita mergat, & absorbeat mentem.

21. Theophylactus in hunc textum Apostoli, sic illum exponit. *In* ^{Thop.} *corpus itaque ipsum fornicator delinquit, cum illud inquinat, & sordè cõspurcat.* Censet ergo Theophylactus, corpus actione luxuriosa maculari, & sordidari moraliter: nam de sordibus physicis nihil curat Apostolus, nec Sacri Interpretes. Cû ergo sit specialis macula corporis, quâ non incurunt cætera peccata, ea non provenit ex præcepto Domini, sed ex speciali indecentia, quæ dissonat rationi.

22. S. Beda in hunc eundem locum ^{Beda.} fere eadem verba habet, ac S. Ambrosius sic differens. *Videtur enim B. Aposto-*

Apostolus (in quo loquebatur Christus) exaggerare voluisse fornicationis malum super omnia cetera peccata, quae per corpus committantur, non tamen animum humanum concupiscentia carnali ita efficiunt obstrictum, & obnoxium, quem admodum in solo opere fornicationis corporalis. Cum misceri facit animum vis agens libidinis cum ipso corpore, & unum cum ipso quodammodo agglutinari, & devictum esse, in tantum ut nihil aliud ipso momento, & experimento huius tam magni flagitij cogitare homini liceat, aut intendere, nisi quod sibi met adjicit, mentemque captivam subijcit ipsa submerso, & quodammodo absorbitio libidinis, & concupiscentiae carnalis. Ut hoc esse videatur, quod dictum est: [Qui autem fornicatur, in corpus proprium peccat.] Quia tunc fit proprie, & familiariter servum corporis cor hominis fornicantis, maxime in tempore ipsius nequissima operationis. Et paulo inferius addit: Hoc tantummodo fornicationis modo in corpus proprium peccari dixerit, quia majori libidinis ardore, quo superior nullus est, voluptas ipsius corporis tenet servum, efficitque captivum.

Caram. Verde.

23. Caramuel, & Franciscus Verde eius affecla, cum aliquid de nimia voluptate fornicationis illis objicitur, putant, & asserunt, id etiam militare contra copulam matrimonialem. Sed esse manifestam disparitatem, infra ostendam, cap. 3.

S. Athan.

24. S. Athanasius in libro de venerandis nuptijs (referente Aecumenio in hoc cap. 6. Epist. 1. ad Corinth.) sic ait: *Ad delicatos, ac voluptuarios scribens Paulus auxilio voluptuaria eorum vitae usus est ad scortationis depulsivem, hoc dicens, quod cetera peccata animam iniuria afficiunt, & in solam ipsam nocumentum transmittunt: qui vero scortatur, corpus una cum anima afficit iniuria, corrumpens illud,*

ac debilitans, & animale, ac vitalem auferens vigorem. Et licet Athanasius videatur loqui de vigore physico vitali, & animali; etiam hoc admisso, dissonat rationi. Nec dicas, unam scortationem non corrumpere graviter corpus: quia abyssus abyssum invocat; & una scortatio generat vehementer inclinationem ad aliam.

25. Aecumenius loco citato ait: *Non dixit, per corpus peccat, quod multi existimantes, negotium facessunt interpretibus, sed [in proprium corpus peccat,] in ipsum labitur, ipsum inquinat; ipsum reddit detestandum. Et inferius subiungit: Nunc enim respicit Apostoli sermo non supplicium, quod postea sequitur peccatum; sed iniuriam, quae in ipso opere fit corpori in opere venereo, hoc est, scortationem. Et mox: Qui cetera operatur peccata, in alia operatur; scortator autem se ipsum pudescit, se ipsum inquinat, unde etiam abluuntur; eo quod scortationem intelligant, & absurditatem abominentur. Et paulo post. Cetera extra corpus sunt facientis; hoc inquinat ipsum facientem. In ceteris alios iniuria afficit, in scortatione vero se ipsum. Et post pauca. Denique in nulla alia operatione, quam in viri cum muliere commixtione dicitur esse corruptos, qui virginem, aut adolescentulum aggressi sunt. Ecce ex mente Apostoli iuxta interpretationem Aecumenij scortator labitur in suum corpus, illud inquinat, illud reddit detestandum, illud scortat, se ipsum pudescit, se ipsum inquinat, ita ut scortationem, & absurditatem suam abominetur, se ipsum afficit iniuria; & de solo luxurioso dicitur, quod corrumpitur. Quis audiens haec omnia non affirmabit illam actionem, in quam haec omnia cadunt, esse rationi dissonam, & dedecere naturam rationalem?*

ccccv.

26. S. Thomas in cap. 6. huius Epist.

S. Thom. Epistolæ leſt. 3. hæc verba habet. *Ponit tertiam rationem, quæ ſumitur ex corporis in, quinatione. Et inferius ait: Apostolus dicit, Qui fornicatur, corpore ſuo peccat: sed, [peccat in corpore ſuo,] id eſt, contra corpus ſuum, corrupendo, & inquinando illud præter uſum rationis. Vnde, & Apocal. 3. [Habes pauca nomina in ſardis, qui non inquinaverunt veſtimenta ſua.] id eſt, corpus. Et Apocal. 14. [Hi ſunt qui cum mulieribus non ſunt coquinati.] Eſt autem diſionum rationi, & conſequenter malum iure naturali, corrumpere, & inquinare corpus præter uſum rationis.*

S. Thom. 27. Quod idem dixerat. S. Thom. 2. 2. quæſt. 154 art. 3. ad 2. *Dicendum, quod ille, qui fornicatur, dicitur peccare in corpus ſuum, non ſolum quia fornicationis delectatio cõſumatur in carne, quod etiam in gula accidit, ſed etiam quia contra bonum proprii corporis agit, qui fornicatur, in quantum ſcilicet indebite reſolvit illud, & inquinat, & alteri commiſcet.*

San. Tho. 28. Deinde S. Thomas in eo cõment. citat S. Auguſtinum, dicens. *Vel aliter ſecundum Auguſtinum hic in Gloſſa: [Qui fornicatur, in corpus ſuum peccat,] quia anima eius totaliter carni in illo actu ſubiicitur, ita quod non poſſit aliud ibi cogitare. Vnde in Pſalm. dicitur: [Nolite fieri ſicut equus, & mulus, quibus non eſt intellectus.] Iuxta quã expoſitionẽ ea inordinatio, quod ita ſubiiciatur anima corpori, non provenit à prohibitione Dei, ſed à diſſonantia, qua diſſonat rationi.*

P. Salm. 29. P. Alphoſus Salmeron to. 2. in Epistoſas B. Pauli, hunc locum Apoſtoli ſic explicat: *Dicendum tamen, multa eſſe peccata, quæ extra corpus eſſe dici poſſunt, etiam ſi illud debilitent, ac enervent, aut dehoneſtent, ut ſunt quæ obiecta ſunt (ingurgitatio, ebrietas, &c.) Et*

in ratione effectus corpori vehementer noceant. Sola autem fornicatio in corporis ſui iniuriam tendit, dum illud reddit obnoxium ſervituti meretricis, etiam ſi alioqui fornicatio corpori non noceret. Ecce qualiter fornicator in corpus ſuum peccat, non propter nocumentum phyſicum, ſed propter morale, atque adeo propter aliquid rationi diſſonans.

30. P. Benediculus Iuſtinianus in huius loci expoſitione ait: *Atqui Apoſtolus non ita ait, alia peccata eſſe extra corpus, ut illud nullomodo attingant; ſed id tantum indicat, nullam eſſe corporis humani maiore cõtumeliã, quam quæ, à ſcortatione proficiſcitur. Quod prius aliquanto latius dixerat in paraphraſi huius capitis 6. ubi etiã dicit ſub his terminis, ſcortatorem peccare in corpus ſuum inquinando, & ſedando illud.*

31. Incidit Caramuel lib. 4. Theol. intention. n. vlt in hunc textum S. Pauli, in cuius verbis non vult agnoſcere aliquid nocumenti moralis, ſed dumtaxat agnoſcit quoddam genus nocumenti phyſici, quod ſic explicat: *Qui autem fornicatur, in corpus ſuum peccat; inquit Paulus 1. ad Corint. 6. Semen igitur non eſt, ut epinantur aliqui, ſpuma, ſed vera corporis humani pars, quæ ideo decidi dicitur, quod à corpore ſcindatur, & ſeparetur. Corpus virginicum eſt integrum, & corruptum eſt mutilum, non ſecus, ac illud, cui deficit digitus, auris ve. Ergo ſicut peccaret, qui corpus ſuum digito, vel aure privaret, ſic qui ſemen decidit. Subiungit poſtea, quod ſicut Deus indulſit, quod poſſis amputare digitum, ut mortem evites; ita indulſit, ut matrimonium decidat eam corporis partem, ſcilicet ſemen propter conſervationem humanæ ſpeciei.*

32. Sed hæc expoſitio reiſcienda eſt, ut pote carens fundamento, & omnino adverſa Santorum Parrum expoſitionis,

positioni, constat ex hucusque dictis. Præterea, quia rem de Fide certam explicat per opinionem paradoxam, incertam, & minus probabilem, vel potius tenuiter probabilem, quale est, illum, qui decedit semen, amputare sibi partem sui corporis, sicut qui sibi amputat digitum. Item absurdum est, quod in ijs verbis Apostoli non inveniatur Caramuel aliud genus peccati, & nocenti contra corpus, quam eius, qui amputaret sibi digitum. Sed præcipue convincitur esse pravam eam expositionem ex argumentis desumptis ex indecentia morali, quæ ibidem proponitur Apostolus (mox subiicendis) ex quibus infertur tamquam consequens, quod qui fornicatur, in corpus suum peccat.

ARTICVLVS II.

Tertium argumentum ex eodem loco epistolæ Apostolicæ.

SUMMARIVM.

Exponitur sensus verborum Apostoli num. 33.

Quomodo ostendat Apostolus esse rationi dissonum, quod corpus inquinetur luxurie operibus? num. 34.

Quomodo in eundem sensum exponant dictum Apostoli S. Thomas, S. Ambrosius, S. Chrysostomus, & alij Interpretes? n. 35. & seqq.

33. **P**robatur tertio, eo argumento, quod primo loco proponit Apostolus in eo cap. 6. dicens: *Corpus autem non fornicationi, sed Domino; & Dominus corpori. Deus vero & Dominum suscitavit, & nos suscitabit per virtutem suam.* Quorum verborum sensus est, corpus hominis non fuisse creatum ad fornicandum, sed participandam

glorificationem corporis Domini nostri Iesu Christi: & Dominus ad glorificandum eorum corpora. Cuius glorificationis pignus, & spem dedit Deus nobis resuscitans Christum Dominum; quia eodem modo nos resuscitabit.

34. Hinc autem conficitur argumentum. Deus ordinavit corpus hominis, ut esset participans glorificationis corporis Christi Domini: sed indecens est, & rationi dissonum, quod corpus creatum ad tam sublimem finem inquinetur fornicatione: ergo indecens est, & rationi dissonum, quod corpus creatum ad tam sublimem finem inquinetur fornicatione: ergo indecens est, & rationi dissonum, quod corpus hominis exerceat fornicationem. Est ergo iure naturali mala moraliter fornicatio.

35. Videamus modo, quomodo Sancti Patres, & Sacri Interpretes hanc rationem intelligant, & promoveant. S. Thomas in hoc cap. 6. lect. 3. ait: *Corpus autem hominis non fornicationi, id est, non est ordinatum ad fornicandum, sed Domino; id est, ad hoc est ordinatum, ut sit Domini nostri Iesu Christi; & Dominus ad hoc datus est hominibus, ut humana corpora sua gloriæ conformet; secundum illud ad Philipp. 4. Reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ. Et paulo post: Unde patet, quod non est utendum corpore ad fornicationem, quæ impedit futuram incorruptionem. Secundum illud Galat. ult. [Qui seminat in carne, de carne & mettet corruptionem.] Igitur ex mente Apostoli, iuxta interpretationem S. Thomæ, indecens est, & rationi dissonum, quod corpus hominis immortalitate donandum, & configurandum claritati corporis Domini nostri Iesu Christi, fædetur, & coinquinetur fornicatione.*

S. Thom.

Gggg

Ergo

Ergo fornicatio non est dumtaxat præcepto Dei interdicta, sed etiam rationi dissona.

36. In eodem sensu intelligit S. Ambr. hunc locum S. Ambrosius hic: ad ea verba, *Corpus autem non fornicationi, sed Domino.* Subiungit enim: *Nunc reddit ad superiorem.* (nempe quod dixerat Apostolus, [Neque fornicarij, neque idolis servientes, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores. . . Regnum Dei possidebunt.] iste enim est superior sensus.) *Et Dominus corpori. Quid Dominus corpori? subaudiatur, immortalitatem resuscitato præstabit. Corpus enim Deo dicatum, dono spiritali remunerabitur, merito ducis, id est, animi.* Vbi satis clare significat Ambrosius fornicationem dedecere illud corpus, quod est immortalitate donandum.

37. S. Ioannes Chrysostomus in hunc eundem textum Apostoli ita inquit: *Corpus autem non fornicationi, sed Domino. Non enim propterea formatum est, ut luxuriosus sis, & forniceris. . . sed ut Christum sequaris tamquam caput, & Dominus corpori inuratur. Erubescamus, horreamus, quod tanto dignati, honore, ut illius, qui in cælis sedet, fiamus membra, tantorum malorum non pudeat.* Vbi Chrysostomus accipit id expresse in eo sensu, quod corpori ordinatum sit ad participandam glorificationem corporis Christi Domini, illis verbis, ut illius qui in cælis sedet, fiamus membra. Et præterea explicat, quantum dissonet rationi, corpus tali honore dignatum scortatione inquinari.

38. P. Salmeron in hunc locum, eundem sensum retinet, ac S. Thomas. Nam disp. 9. §. Quinto loco. sic ait. *Afferit, excitatum à morte, eadem potentia, qua Christus corpus suum excitavit, ut intelligant Corinthij, cum partes sint, & membra corporis*

à mortuis excitati, cavendum, ne corpora sua scortationibus contaminent. Indecens itaque est, corpora immortalitate donanda scortatione contaminari.

39. P. Iustinianus hunc textum explicans num. 13. prope finem, eodem modo id intelligit. *Vt contra potius, quia Christi membrum est, immortalitate donandum sit. Non igitur obscenis voluptatibus sedandum est corpus, sed id potius conandum, ut Christo D. serviat, ut ab eo deinde, quam par est, mercedem, hoc est, immortalitatem consequatur.* Ex quibus omnibus constat, hanc esse mentem Apostoli, indecens esse, & rationi dissonum, corpus configurandum corpori claritatis Christi obscenis voluptatibus contaminari, & inquinari.

ARTICVLVS III.

Quartum argumentum ex eodem Apostoli loco.

SUMMARIUM.

Proponitur, & explicatur discursus Apostoli? num. 40. & 41.

Quomodo accommodet Apostolus fornicationi ea verba [Erunt duo in carne una.] num. 42.

Quomodo explicent, & promoveant discursum Apostoli Sancti Patres, & Interpretes. num. 43. & seqq.

An argumentum Apostoli militet solum contra luxuriam fidelium, an etiam infidelium. n. 50. & seqq.

40. **P**ROBATUR quarto ex verbis eiusdem capituli, & epistolæ immediate sequentibus, ubi sic ait Apostolus. *Nescitis, quoniam corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi, faciam membra meretricis? Absit. An nescitis, quoniam*

qui adharet meretrici, unum corpus efficitur? Erant enim (inquit) duo in carne una. Qui autem adheret Domino, unus spiritus est. Fugite fornicationem. Vbi vides, non potuisti clarius, & formalius instrui argumentationem, quàm ab Apostolo instruitur. Quàm sic ad formam Dialecticam licet componere.

41. Indecens est, & rationali homine indignum, velle, quod membra Christi Domini fiant membra meretricis; horret enim animus, vel id cogitare: sed corpora nostra sunt membra Christi: ergo indecens est, & homine rationali indignum, quod corpora nostra fiant membra meretricis. Sed qui scortatur, corpus suum facit membrum meretricis; quia per copulam carnalem sunt duo in carne una: ergo indecens, & rationali homine indignum est, quod scortetur.

42. Quomodo cum ea verba, Erant duo in carne una, dicta sint de matrimonio, accomodet Apostolus fornicationi, explicuit. S. Thomas in ea lect. 3. cit. his verbis: *Sunt enim haec verba Adae de viro, & uxore loquentis, quae Apostolus hic etiam ad fornicationem refert: quia secundam speciem naturae non differunt utriusque actus.* Et eodem modo id explicant Sancti Patres, & Interpretes.

43. S. Thomas ibidem explicat Scholastico more eam Apostoli argumentationem. *Deinde cum dicit, [Nescitis, &c.] ponit secundam rationem, quae sumitur ex affinitate humani corporis ad Christum. Quae talis est: Membra hominis fornicantis sunt membra meretricis: sed membra hominis sunt membra Christi: ergo per fornicationem fiant membra Christi membra meretricis, quod est inconveniens.* Prosequiturque postea Angelicus Doctor explicans per partes hanc argumentationem Apostoli

44. S. Chrysostomus late perpendit hanc argumentationem Apostoli, & inter alia ait: *Hoc tamen in loco, ut perterreret, hoc posuit: [Tollens ergo membra Christi; faciam membra meretricis? Absit.] Nihil hoc verbo horribilius non dixit, [tollens ergo membra Christi, coniungam meretrici;] quod magis tangit.* Quis ergo negabit, esse dilonum rationi, quod Apostolus assumit ad perterrefaciendum; & quod Chrysostomus affirmat esse horribile in summo gradu? Et inferius ait: *Non enim corpori vestro contumeliam facitis, quia non vestrum corpus est, sed Christi.* Quam rationem multis prosequitur Chrysostomus.

45. S. Beda in hunc locum ex hac Apostoli argumentatione infert, quantum homo vilescit, & contemptibilem se facit per obscenas voluptates; imò vero non solum se ipsum, sed etiam ipsum Christum D. contemnit. Nam inter alia sic differit. *Si ergo unusquisque cupiens fornicari vilescat sibi, & in se ipso contemnat se ipsum, saltem non in se contemnat Christum. Non dicat; Faciam; nihil sum, omnis caro fenum. Sed corpus tuum membrum est Christi. Quo ibas? Redi. Quo te tamquam praecipitare cupiebas? Parce Christo: agnosce in te Christum.* Sed numquid non est dilonum rationi, quod homo exerceat actionem, qua ex speciali titulo contemnitur Christus? Id enim non dicitur ex generali ratione praëcepti, sed ex speciali titulo membrorum Christi. Et sane nullum est verbum in hac periodo, quod non habeat specialem emphasim in ordine ad ponderandam malitiam intrinsecam fornicationis. Et paulo post subiungit: *Itane tanta dignitas (quod sumus membra Christi) viluit, quia tam benigne praestita est? Honor ei tribuatur. Si non praestaretur, desideraretur.*

Gggg 2 Quia

Quia prestita est, contemnitur?

Æcum.

46. Æcumenius in hunc eundem locum sic perpendit vim huius argumentationis Apostolica. *Vide autem, quod non dixerit, membra Christi iungam meretrici; sed quod horribilius erat, nempe tollere à Christo eadem ipsius membra, & efficere, ut sint scorti.* Et post pauca subiungit: *Et quoniam membra Christi sunt, homo, qui scorto vitur, illi se ipsum unit, Christique membra conspurcat.* Et ex ijs, quæ observavi in dictis aliorum Patrum, satis constat, quantum hæc Æcumenij periodus confirmet malitiam intrinsicam fornicationis.

Caict.

47. Caietanus in Commentarijs Epistolarum Apostoli, accedens ad hunc locum affirmat, in hac argumentatione confirmare id, quod ante dixerat: *Corpus autem non fornicationi, sed Domino.* Et subiungit: *Horrendo declarat illam adversativam, [Non fornicationi, sed Christo] declarans contrarietatem inter corpus Domino, & corpus fornicationis. [Absit,] horrentis est.* Sed numquid non est dissona rationi ea malitia, quam Apostolus cum eo horrore declarat?

P. Salm.

48. P. Salmeron hic sic perpendit malitiã fornicationis. *Tollens ergo membra Christi, &c. Ac si diceret: si te commisceas meretrici, membratim, quantum in te est, discerpis Christum.*

Iustin.

49. P. Iustinianus hic ex doctrina S. Chrysostomi sic vim huius argumentationis ponderat: *Hoc ergo loco nobilitatem nostrorum corporum declarat; Christo enim tamquam capiti membra adherent, unde eximiam quamdam dignitatem, & præstantiam trahunt. Atque ex hoc capite mirum in modum impura voluptatis turpitudinem, ac fæditatem ostendit. Numquid ergo hæc turpitudine, & fæditas*

non dissonat rationi? Vide etiam S. Ambrosium, S. Brunonem, & Theophilactum, qui eodem modo explicant hanc Apostoli argumentationem.

50. Dices, hoc, & præcedentia argumenta non probare, esse omnibus iure naturali interdictam fornicationem, sed solum Fidelibus, qui per Fidem sunt membra Christi. Cum autem infideles non sint membra Christi, ea specialis indecentia non refulcet in fornicatione infidelium.

51. Sed hæc responsio non minuit vim harum argumentationum. Primo. Nam Authores oppositæ sententiæ tam pro Fidelibus, quam pro infidelibus negant malitiam fornicationis esse intrinsicam. Et siquidem convincimus eos, quia spectat ad Fideles, iam eorum opinatio manet debellata.

52. Secundo, quia hoc, & reliqua argumenta hucusque proposita, etiam conformari possunt contra fornicationem infidelium. Et quod attinet ad hoc argumentum, & si infideles non sint actualiter membra Christi, habent tamen eam dignitatem, ut possint per fidem esse membra Christi: quam dignitatem vilipendunt, & inquinant, dum oblectamentis voluptatibus immiscuntur. Et quidem omnes homines à sua creatione ordinati sunt ad Deum tamquam ad ultimum finem, & consequenter ad hoc, quod fiant membra Christi, sine quo assequi non possunt suum ultimum finem. Ex hoc ergo capite dissonat rationi, quod talia corpora inquinantur turpibus voluptatibus. Et eodem modo argumentatio articuli proxime præcedentis accommodatur etiam respectu infidelium. Secundum autem argumentum propositum art. I. desumptum ex illis verbis Apostoli, *Omne peccatum extra corpus est, &c.* Omnino pro-

procedit vniuersaliter respectu omnium hominum; cum ex eo constet, corpus hominis inquinari, fœdari, & corrupti non physice, sed moraliter, fornicatione, & quibusvis obscænis voluptatibus. Ex duobus autem argumentis articulo proximo subiiciendis, primum potest adaptari respectu infidelium; sicut argumentatio huius articuli; secundum autem proponetur vt vniuersale respectu omnium hominum.

ARTICVLVS IV.

Duo alia argumenta ex eodem loco Apostoli.

SVMMARIVM.

Argumentum desumptum ex eo, quod anima fidelis sit templum Spiritus Sancti dnm. 53.

Aliud desumptum ex sanguinis Christi pretio, quo empti sumus. num. 55.

Quomodo S. Thomas explicet, & promoveat hæc duo argumenta Apostoli. num. 57. & seqq.

53. **P**ROBatur quinto, & sexto duobus alijs argumentis, quæ subiungit Apostolus in fine eius capituli 6. Quintum est. Dedecet, & rationi dissonat, quod templum Spiritus Sancti fœdatur, & inquinetur obscænis voluptatibus; sed corpus hominis, præcipue iusti, est Templum Spiritus Sancti: ergo dedecet, & rationi dissonat, quod corpus hominis fœdatur, & inquinetur obscænis voluptatibus.

54. Dixi, præcipue iusti, eo quod corpus hominis non iusti, & si non sit actualiter templum Spiritus Sancti, tamen à sua creatione condi-

tum est, vt sit templum Spiritus Sancti; sicut creatum est ad Deum tamquam ad vltimum finem.

55. Sextum est. Dedecet, & rationi dissonat, cum, qui est emptus locupletissimo pretio, se ipsum vilipendat, & inquinet contra voluntatē emptoris: sed homo emptus est, pretioso sanguine Christi D.: ergo dedecet, & rationi dissonat, quod se ipsum vilipendat, & inquinet fœdis voluptatibus contra voluntatem Christi Domini Redemptoris.

56. Hæc duo argumenta proposuit Apostolus in fine eius capituli his verbis. *An nescitis, quoniam membra vestra templum sunt Spiritus Sancti, qui in vobis est, quem habetis à Deo? Et non estis vestri: empti enim estis pretio magno: glorificate, & portate Deum in corpore vestro.*

57. Audiendus est S. Thomas in *Commentario huius capituli 6. lect. 3. fine. Deinde cum dicit Apostolus, [An nescitis, &c.] ponit quartam rationem, quæ sumitur ex dignitate gratiæ, quæ quidem ex duobus consurgit, scilicet ex gratia Spiritus Sancti, & ex redemptione sanguinis Christi. Ecce proponit duo media, quæ assumuntur in duplici argumentatione proxime facta.*

58. Subiungit immediate. *Circa hoc igitur tria facit. Primo proponit dignitatem corporis nostri, quam habet ex gratia Spiritus Sancti, dicens [An nescitis,] quasi dicat, ignorare non debetis, quoniam membra vestra, scilicet corporalia, templum sunt Spiritus Sancti. Est autem Spiritus Sanctus principaliter quidem in cordibus hominum, in quibus Charitas Dei diffunditur per Spiritum Sanctum, vt dicitur Roman 5. sed secundo etiam est in membris corporalibus, in quantum exequentur opera charitatis. Vnde in Psal dicitur: [Cor meum & Caro mea exultauerunt in Deum vrum.]*

Secun-

59. Secundum medium assumptum ab Apostolo sic explicat: *Secundo ponit dignitatem, quam habent corpora nostra ex redemptione sanguinis Christi, dicens, [Et non estis vestri,] sed Iesu Christi, secundum illud Roman. 14. [sive vivimus, sive morimur, Domini sumus].* Rationem huius assignat, dicens. *[Empti enim estis pretio magno:]* & ideo servi estis eius, qui vos redemit de servitute peccati. *Vnde infra 7. dicitur: [Qui liber vocatus est, servus est Christi. Pretio enim empti estis.]* Dicitur autem pretium redemptionis magnam, quia non est corruptibile, sed aeternam habens virtutem, cum sit sanguinis ipsius Dei aeterni. *Vnde 1. Petri 1. [Redempti estis de vana vestra conversatione, non corruptibilibus auro, vel argento, sed sanguine agni immaculati, & incontaminati Iesu Christi.]*

60. Explicat deinde Angelicus Doctor, quomodo Apostolus ex eis duobus medijs inferat conclusionem. *Tertio infert conclusionem intentam dicens: [Glorificate ergo, & portate Deum in corpore vestro]* Quia enim membra vestra sunt templum Dei, in corpore vestro nihil debet apparere, nisi quod ad gloriam Dei pertinet; & hoc est glorificare Deum in corpore vestro: quia in Psalm. dicitur: *[in templo eius omnes dicent gloriam.]* Quia vero non estis vestri, sed estis servi Dei, debet corpus vestrum portare Deum; sicut equus, vel aliud animal portat Dominum suum. *Vnde in Psalm. dicitur, [vi iumentum factus sum apud te.]* Portat autem corpus nostrum, Dominum, in quantum Divino ministerio deputatur: sic ergo homo debet vitare, ne corpus suum peccet fornicando, quod est contra gloriam Dei, & quod contra ministerium, quod corpus nostrum debet Deo. Quae adeo dilucida sunt, ut maiori explicatione, aut ponderatione non egeant.

ARTICVLVS V.

Duo alia argumenta ex alijs Apostoli testimonijs.

SUMMARIUM.

Dilemma desumptum ex textu Apostoli. num. 62.

Incastum esse dissonum rationi constat ex verbis Apostoli, & explicatione S. Thomae. num. 63.

Et P. Salmcronis. num. 64.

Magis dissonat rationi luxuria contranaturalis, quam incastus. num. 65.

Ex verbis Apostoli patet evidenter luxuriam contranaturalem dissonare rationi. num. 68.

Multis Epithetis denotat Apostolus, quantum dissonent rationi illa actiones contranaturales. num. 70.

Et quid dixerit S. Chrysostomus in hunc locum Pauli. num. 71.

Ex eo, quod peccata sint contranaturam, colligitur, quantum dissonent rationi, ex S. Thoma num. 72.

Ex eo, quod ratio subijciatur appetitui in peccatis eiusmodi, colligit S. Thomas esse dissona rationi. num. 74.

Quomodo iuxta S. Paulum id genus peccatorum sit contumeliosum naturae rationali? Et quid inde pro conclusione? Ex S. Chrysostomo. num. 75.

Et ex Acumenio. num. 76.

Et ex S. Thoma. num. 77.

61. **P**ROBatur septimo Nam cap. eiusdem Epistolae 1. ad Corinthios ait S. Paulus. *Omnino auditur inter vos fornicatio; & talis fornicatio, qualis nec inter gentes, ita ut uxorem Patris sui aliquis habeat. Ex quo testimonio vrgens argumentum elicitur contra Carameelis opinionem.*

nem. Quod hoc dilemmate concludo.

62. Vel est dissonum rationi, quod quis ad uxorem Patris sui accedat, vel non est dissonum rationi: quid quid dicatur, aperte militat contra eam opinionem: ea ergo absurda est, & merito damnata.

63. Si dicas, non esse dissonum rationi, secluso præcepto Dei; convinceris testimonio Apostoli dicentis: *Qualis nec inter gentes*. Sed quid est [Qualis nec inter gentes] ? Audi S.

S. Thom.

Thomam in Commentario huius textus: *Qualis inter gentes, nec licita reputatur, vel invenitur. Apud gentiles enim simplex fornicatio non reputabatur peccatum. Unde Apostoli Act. 15. ad hunc errorem excludendum, gentilibus ad Fidē convertis imposuerant, quod abstineant se à fornicatione. Erat tamen quedam fornicationis species, quæ & apud Gentiles illicita habebatur. Hoc autem erat horribile, etiam apud Gentiles, ut pote contrarium naturali rationi existens. Per naturalem enim reverentiam filij ad parentes, secundum omnem statum, & legem, pater, & mater a matrimonio excluditur.*

64. Itaque dictio illa, *qualis nec inter gentes*, manifeste significat, id esse horribile, etiam apud gentes, ut pote contrarium rationi naturali; atque adeo ipso iure naturali malum moraliter. Et ideo P. Salmeron in hunc locum disp. 8. initio ait: *Amplificat, cum ait, qualis nec inter gentes quidem toleraretur, imò semper horrore, & instar portentis habita est. Et intelligit nil tale umquam extitisse, vel in historijs referri, sed esse scelus prorsus detestabile. Cuius rei confirmationem multis prosequitur.*

P. Salm.

65. Iam vero si propter hæc ad hæreas primæ parti dilemmatis, & dicas, fornicationem hominis cum uxore

re Patris sui, sive cum noverca, esse dissonam rationi, atque adeo iure naturali vetitam, militat etiam contra doctrinam eius opinionis. Primo. Nam sædius est, & turpius peccatum luxuriæ contranaturalis, quam peccatum incestus privignij cum noverca; & tamen Authores eius opinionis dicunt, secluso præcepto, eam luxuriam contranaturalem non dissonare rationi: ergo multo mius dissonabit rationi incestus privigni cum noverca.

66. Secundo. Quia cum Carmel nihil intrinsece malum cognoscit in effusione, aut receptione seminis, sed seclusa prohibitione, censet, eam effusionem aut receptionem esse actionem, omnino indifferentem, cum nullam iniuriam irroget filio Patri, si det novercæ rem indifferentem; seclusa prohibitione, nullam iniuriam irrogaret Patri, si cognosceret carnaliter novercam Quæ omnia quàm sint absurda ex utraque parte dilemmatis, quis non videt?

67. Probat octavo ex cap. 1. Epistolæ ad Romanos ubi sic ait Apostolus. *Dicentes enim, se esse sapientes, stulti facti sunt, & mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & serpentium. Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum in immunditiam, ut contumelijs afficiant corpora sua in semetipsis. Et post pauca subiungit Apostolus. Propterea tradidit illos Deus in passiones ignominie. Nam femina eorum immutaverunt naturalem usum in eum usum, qui est contra naturam. Similiter autem & masculi, relicto naturali usu femina, exarserunt in desiderijs suis in invicem operantes, & mercedem, quam oportuit, erroris sui in semetipsis recipientes. Et sicut non probaverunt, Deum habere in notitia,*

tra-

tradidit illos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea, quae non conveniunt.

68. Quibus Apostoli verbis consideratis, nō possum non vehementer admirari, quod Caramuel vir ingeniosus in eam defluerit opinationem, quod effusio seminis (seclusa prohibitione Dei) sit res indifferens, & quod in aliqua hypothese posset esse obligatoria. Ex qua opinione ulterius inferitur, quod etiam actiones sodomiticae, & pollutiones exercitae per manus alterius (seclusa prohibitione Dei) sint etiam indifferentes: tum quia Caramuel asserit, pollutionem, sodomiam, & bestialitatem esse eiusdem speciei infimae; tum etiam, quia si totam suam malitiam accipiunt à prohibitione, hac seclusa, parum inter est, quod semen effundatur in terra, aut in manibus, aut in alijs mēbris alterius hominis. Et mirandum iterum est, quod Caramuel censuerit, has actiones contranaturales (seclusa prohibitione) nō esse iure naturali malas moraliter.

69. In his ergo verbis Apostoli notandū est primo, hoc genus peccati vocari *immunditiam*, actiones *contumeliosas*, & *passiones ignominiae*, sive ignominiosas, & peccata *contra naturam*. Secundo, per id verbum *tradidit illos*, denotatur desertos esse à Deo, dum talia abominanda operantur. Vbi S. Thomas in Comment. huius capituli ait: *Indirecte tradit homines in peccatum, in quantum abstrahit gratiam, per quam homines continebantur, ne peccarent: sicut si aliquis alicuius sustentaculum tollet, diceretur facere casum eius.* Tertio asserit Apostolus, in poenā idololatriae, quam exercuerunt, cognoscentes Deum ex creaturis, desertos fuisse, & traditos desiderijs suis ignominiosis. Propter quod *tradidit illos Deus*, &c. Quarto, addit Apof-

tolus, eam fuisse poenā proportionatam immuni delicto talis idololatriae, illis verbis: *Mercedem, quam oportuit, erroris sui in semetipsis recipientes.*

70. Ex quibus omnibus manifeste inferitur, omnes illas actiones obscenas esse dissonas rationi, etiam seclusa prohibitione Dei, atque adeo intrinsece malas mortaliter, ideoque iure naturae vitatas. Quid enim magis dissonum rationi, quam exercere actiones, quae secundum Apostolum sunt actiones *immunditia*, naturae rationali *contumeliosa*, & *ignominiosa*, & *contra naturam*? Dicere autem, quod ex sola prohibitione Dei actiones ex se indifferentes sunt immundae, contumeliosae, ignominiosae, & contra naturam, est in meridie caligare. Maxime cum Caramuel velit, effusionem seminis nihil aliud esse, quam effusionem sudoris, vel spumae, vel sanguinis, vel etiam partis fluidae corporis. Numquid si Deus prohiberet effusionem sudoris, vel sanguinis, talis effusio fieret immunda, contumeliosa, aut ignominiosa naturae rationali?

71. Et circa ea epitheta, quae Apostolus attribuit huic generi actionum obscenarum, multa scribit S. Chrysostomus serm. 4. in epist. ad Roman. Inter alia ait: *Vides hanc concupiscentiam tam absurdam non esse altunde, quam ex summa immodestia.* Et inferius: *Quem admodum enim saepe numero fit, ut multi naturali, ac consueto corporis alimento relicto, terra, parvisque lapillis vescantur: Sic habent & illi, qui ad illegitimum illum, qui contra naturam est, morem furibundi anhelant.* In quem sensum multa ibidem adiungit. Quis ergo dicit, tantam fœditatem, & absurditatem, & contranaturalitatem ex sola Dei prohibitione, & non ab intrinseca natura earum actionum, procedere?

Con-

72. Confirmatur primo. Nihil enim magis difforme à natura rationali, quàm ea actio, quæ est contra naturam: sed omnis ea actio obscæna, cuius meminit Apostolus, est contra naturam, teste eodem Apostolo: ergo omnis ea actio est difformis à natura rationali, sive, quod idem est, dissonat rationi. Et ideò S. Thomas in Comment. huius loci ait: *Dicuntur autem passiones ignominie, quia non sunt nomine digna secundum illud Ephes. 5. [Quæ aguntur in occulto ab eis, turpe est dicere] Si enim peccata carnis communiter exprobrabilia sunt, quia per ea homo deducitur ad id, quod est bestiale in homine, multo magis peccatum contra naturam, per quod etiam homo à natura bestiali decidit, quia natura bestialis non extenditur ad appetendum eundem sexum.*

San. Th.

73. Confirmatur secundo. Nam quod est contra naturam, est contra specialem legem naturæ: ergo contra ius naturale: ergo iure naturali vitium. Hæc enim nomina sunt synonyma, nisi quod is terminus *contra naturam* dicit aliquid specialius. Quare S. Chrysostomus serm. 4. in epist. ad Rom. de his loquens, ait: *Naturam siquidem defedarunt, & leges illius conculcarunt.* Et Æcumenius in epist. ad Roman. cap. 1. *Rem inuit turpissimam, & ostendit, quod non solum in Dei leges, sed in naturæ quoque leges pugnabant.*

S. Chrif.

74. Confirmatur tertio ex S. Thoma. Thoma in Comment. huius loci. Et enim nihil magis dissonum rationi esse potest, quàm quod intellectus, & ratio subijciatur appetitui corporeo: sed per eiusmodi peccata intellectus, & ratio subijcitur appetitui corporeo: ergo ea sunt dissona rationi. Verba S. Thomæ sunt. *Circa quod considerandum est, quod homo medium locum obtinet inter Deum, & animalia bruta, & cum utroque ex-*

S. Thom.

tremorum communicat: cum Deo quidem secundum intellectualitatem, cum animalibus vero brutis secundum sensuositatem. Sicut igitur homo, id, quod est Dei, mutavit usque ad bestias (exhibens illis adorationem) ita Deus id, quod est Divinum in homine secundum rationem, subdit ei, quod est brutale in ipso, scilicet desiderio sensuositatis. . . . Hoc est quod dicit, [Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis,] ut eorum ratio subderetur desiderijs, scilicet sensualis affectus. . . . Quod quidem est contra naturalem ordinem hominis, secundum quod ratio appetitui sensibili dominatur. Genes. 4. [sub te erit appetitus eius, & tu dominaberis illius]

75. Confirmatur quarto. Nam contumelia, qua quis afficit ipsam naturam rationalem, ex ipsa terminorum apprehensione constat, esse rationi dissonam, atque adeò intrinsece malam moraliter, & iure naturali vitia: sed contumelia, qua iuxta Apostolum, afficiunt corpora sua in semetipsis illi, quos tradidit Deus in desiderijs suis in immunditiam, est contumelia in ipsam naturam rationalem: ergo talis contumelia est rationi dissona, atque adeò intrinsece mala, & iure naturæ vitia. Minor, præter quàm quod ex terminis constat, traditur à S. Chrysostomo serm. 4. in epist. ad Rom. illis verbis: *Hic vero pro mundi factura voluptatem posuit eam, qua iuxta naturam est (scilicet matrimoniale) qua videlicet potuissent ex maiore securitate, & pleniore animi iucunditate frui. Sed quia noluerunt, omni se ipsos venia spoliarunt, in ipsam NATURAM contumeliosi facti.* Et verbis supra relatis *Naturam siquidem defedarunt.* Et inferius: *In ipsam etiam naturam nequiter egerunt.* Et prope finem: *Vnde irrepsit petulans, & lasciva illa concupiscentia, tam hostiliter humane ad-*

S. Chrif.

Hhhh versa

versa natura? In quàm sententiam multa immediate subiungit. Et S. Thom

Thomas in præfato Comment. Debitum erat, ut qui in Dei naturam iniuriosi fuerant, id, quod est proprium sibi, criaturis attribuendo, in sui natura contumeliosi existerent.

Æcum.

76. Consonat Æcumenius in Comment. huius loci. Quod autem subdit, [*Exarserunt,*] magnam infamiam, ac æstrum significat, nec dixit, concupiscentiã suam perpetrantes, sed [*Turpitudinem,*] designans, quod ipsam quoque naturam pudefecerint.

S. Thom

77. Confirmatur quinto ex S. Thoma vibi supra. Nam ad illa verba Apostoli, Tradidit illos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea, quæ non conveniunt. Quæ sic explicat. Dicitur autem sensus reprobus, quo aliquis reprobandum iudicium habet de agendis. . . . Et ideò subdit, [*ut faciant ea, quæ non conveniunt*] id est, ea, quæ à recta ratione discordant. Docet ergo Apostolus, iuxta explicationẽ S. Thomæ, omnia ea peccata obscenæ voluptatis esse ex obscenitate suã rationi dissona, atque adeò intrinsicè mala.

ARTICVLVS VI.

Aliud argumentum ex doctrina eiusdem Apostoli:

SUMMARIUM.

Infideles non peccarent exercendo luxuriam contra naturalem, si hæc non esset dissona rationi. num. 78. Id constat ex verbis Apostoli. nu. 80. Item ex Commentario S. Thomæ. nu. 81. Quod infideles peccaverint exercendo luxuriam contranaturalem, constat ex verbis Apostoli, & ex Commentario S. Thomæ. num. 82.

78. **P**robatur nono conclusio, præcipue circa malitiam

intrinsicam peccatorum contranaturalium. Si hæc peccata non essent ab intrinseco mala mortaliter, sed solum ab extrinseca positiva prohibitione Dei, gentes infideles, & idololatræ exercentes eam luxuriam contranaturalem non peccarent: sed re ipsa peccarunt: ergo ea peccata sunt ab intrinseco mala moraliter, & non solum ab extrinseca positiva prohibitione Dei.

79. Maior est evidens. Non enim peccant, qui non cognoscunt malitiam: si ergo tota malitia provenit à sola positiva prohibitione Dei; cum hæc illis gentibus non fuerit prædicata, maxime ante adventum Christi D., & prædicationem Apostolorum; aliunde autem non potuerint cognoscere eam malitiam ex ratione naturali; cū iuxta opinionem oppositam, ea malitia non dissonet rationi naturali, fit, eas gentes nõ peccavisse exercendo eas actiones luxuriosas. Neque potest dici, iam ignorantia fuisse vincibilẽ, & culpabilem, cū non sit in potestate eorū infidelium, quod prædicetur, & intimeretur illis illa Dei positiva prohibitio.

80. Sed constat ulterius ea Maior Syllogismi ex verbis Apostoli ad Rom. cap. 2. Cum enim gentes, quæ legem non habent, naturaliter ea, quæ legis sunt, faciunt, eiusmodi legem non habentes, ipsi sunt lex, qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, testimonium reddente illis conscientia ipsorum, & inter se invicem cogitationum accusantium, aut etiam defendentium, &c. Ex quibus verbis Apostoli clare constat, quod gentes, quæ non habent legem positivam sibi intimatam, ipsi sunt sibi lex, quoad præcepta naturalia, quatenus rationis lumen scriptum in cordibus suis, manifestat illis, quæ actiones sint malæ moraliter, utpote quæ sunt dissonæ ipsi rationi naturali; ita ut cogi-

cogitationes eorum ipsos accusent, cum operantur aliqua dissona lumen naturali. Et paulo ante dixerat Apostolus ad idē propositū: *Quicūq; enim sine lege peccaverunt, sine lege peribunt.* Scilicet, qui non habentes legem positivam sibi intimatam, habent legem naturalem scriptam in cordibus suis.

S. Thom.

81. Vbi S. Thomas in commentario Epistolæ ad Rom. cap. 2. ea verba *Naturaliter ea, quæ sunt legis, faciunt*, sic explicat: *Commendat in eis legis observantiam, cum dicit, [Naturaliter faciunt, quæ sunt legis] id est, quæ lex mandat, scilicet quantum ad præcepta moralia, quæ sunt de dictamine rationis naturalis, sicut & de Iob dicitur, quod erat iustus, & rectus, ac timens Deum, & recedens à malo.* Ex quibus omnibus clare infertur, quod peccabant gentes, quamvis lex positiva divina non esset eis intimata, quia operabantur contra dictamen rationis. In illis autem, quæ non erant dissona dictamini rationis, non peccabant. Ex quo fit manifestum, quod si actiones luxuriæ contranaturalis non sunt dissonæ dictamini rationis, illæ gentes exercentes eas actiones non peccabant; quia prohibitionem positivam non habebant sibi intimatam.

82. Iam vero Minor prioris Syllogismi, scilicet peccavisse gentes exercentes actiones luxuriæ contranaturalis, constat ex verbis Apostoli ad Rom. 1. supra relatis. Vbi agens de actibus luxuriosis, quos exercuerant gentiles ait: *Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum in immunditiam, ut contumelijs afficiant corpora sua in semetipsis.* Et pulo post. *Tradidit illos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea, quæ non conveniunt.* Vbi S. Thom. ait: *Dicitur autem sensus reprobus, quo aliquis reprobandum iudicium habet de agen-*

S. Thom.

dis. . . Et ideo subdit: [ut faciant ea, quæ non conveniunt:] id est, ea, quæ à recta ratione discordant.

83. Cum ergo constet, peccasse eos gentiles, de quibus loquitur Apostolus, peccatis contranaturalibus; cum tamen non habuerunt notitiam de positiva prohibitionem Dei, quæ nondum illis fuerat prædicata seu intimata; & consequenter peccavisse sine lege, evidens est, quod peccarunt operantes contra lumen rationis: ergo contra lumen rationis peccant, qui exercent eas actiones luxuriæ contranaturalis.

CAPUT III.

An demonstretur malitia intrinseca actionum obscænarum ex vehementia passionis, & voluptate nimia?

SUMMARIUM.

Illustrissimus Borgia probabat fornicationem esse intrinsece malam ex venerea delectatione. num. 84.

Doctor Verde impugnat id ex eo, quod in copula coniugalis sit eadem delectatio. num. 85.

Quomodo actus luxuriæ est intrinsece malus ex vehementia voluptatis. n. 86

Non est idemtitas rationis quoad hoc inter copulam licitam, & illicitam. Ibidem.

Quanta sit disparitas quoad effectus sequutos ex vehementia voluptatis in copula illicita, & non sequutos in licita. num. 87.

An in copula licita non sequantur prævi effectus propter auxilia, quæ Deus confert. num. 88.

In matrimonio legis gratia certum est conferre Deum auxilia supernaturalia. num. 89.

In matrimonijs infidelium confert Deus auxilia naturalia. num. 90.

Hhhh 2

Quo.